Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujska.

(Dalje.)

Župnik Matija Fabri je umrl julija l. 1542. Njega naslednik je najbrž bil

22.) Pankracij Feldner, bivši večletni župnik v Monsbergu. Njemu so dne 10. avg. l. 1542. izročili meščani beneficij sv. Janeza Krst., katerega je poprej oskrboval župnik Matija Fabri.[1]) Istega dne (10. avg. 1542.) so župan in svetovalci Ptujskega mesta prezentirali Solnograškemu nadškofu Ernestu za altar bratovščine presv. rešnjega Telesa in naše ljube Gospe v cerkvi sv. Jurija v Ptuji Janeza Salatnika, duhovnika Zagrebške škofije, ker je prejšnji beneficijat, Marko Ungar bil umrl.[2])

Omenjenega leta (1542.) sklical je papež Pavl III. splošnji cerkveni zbor v Trident na južnem Tirolskem, ki se je pa zaradi vojske med nemškim cesarjem in francoskim kraljem še le 13. dec. l. 1545. začel. To je najimenitniši zbor katoliške cerkve, kajti on je za vse prihodnje čase na tanko določil, kaj ima pravi katoličan verovati, a kaj ne. Razun tega so zbrani škofje odpravili nekatere dotedanje navade, katere so nasprotniki katoliške cerkve hoté ali nehoté krivo umeli ter potem dolžili cerkev, da ne uči pravega Kristusovega nauka. Protestanti niso hoteli priti v zbor in tudi ne priznati njegove veljave ter so s tem le prejasno pokazali, da jim je bil samo prazen izgovor, ko so se prej pozivali na cerkveni zbor. Ker se je zborovanje dvakrat na dalj časa pretrgalo, minolo je celih osemnajst let, predno so zastopniki katoliške cerkve dovršili decembra l. 1563. imenitno svoje delo. Zdaj pa je bila skrb škofov, da se katoliška cerkev po vseh deželah vredi po sklepih Tridentinskega zbora, in tudi katoliški vladarji so zvečinoma za to obljubili svojo pomoč, le cesar Maksimilijan II. se je več let ustavljal, kar je za Avstrijo imelo žalostne nasledke. Pa tudi med ljudstvom je trebalo obuditi navdušenje za katoliško cerkev ter ga vtrditi v veri, da ga ne bi zaslepili zapeljivi protestantski nauki. To delo pa so prevzeli udje Jezusove družbe, katero je utemelil sv. Ignacij. Tudi v Ptuji se, kakor bode pozneje omenjeno delovali nekateri jezuiti.

L. 1545. prišla je v Ptuj od vlade poslana komisija, da bi tamošnje samostane in župnijo vizitirala. Škoda, da se je dotično poročilo izgubilo; le toliko vemo, da so v Ptuji bili Gašpar baron Herbersteinski, trušar Krištof Reš, kr. svetovalec in vicedom na Štajarskem, Tom. Siglstorfer, komtur Velikonedeljski in Baltažar Teuffenbach.[1]) Kvardijan minoritov je za ovo komisijo sestavil sledeče poročilo:

„Samostan minoritov je bil od Ptujskih gospodov iz nova postavljen in pozneje od Henrika Rauchensteinskega in Janeza Diebeinskega, kot gerobov nedoletnih Ptujskih otrok, kakor je razvidno iz listine od l. 1386, obdarovan z 80 funtov. Ustanovljenih je 16 redovnikov, a sedaj je kvardijan le 8., ker ne more bratov dobiti. Redovni bratje dobivajo frančiškansko obleko, namreč 3 duhovniki, eden minorist in 4 novici, kateri še niso obljub napravili. Sedanji kvardijan, Jurij Lutz je ondi že 10 let. Kvardijane imenuje provincijal. Vogt je Rimski cesar, kot deželni vladar. Božja služba se opravlja že od starodavnih časov tako-le: Pred rano božjo službo so juternice, po sv. meši pa prva, tretja, šesta in deveta ura, potem še ena pop. sv. meša. Vsak den so večernice s sklepnicami, v nedeljo pa popev. sv. meša z vigilijami. Tudi na Petrovo se obhaja vsako leto ustanovljena obletnica z vigilijami in zadušnicami za Ptujske gospode. Na Martinovo ima kvardijan za Holenečke gospode opraviti obletnico z 12 duhovniki in vrhu tega še 7 ubožcev nahraniti. Samostan ima na svojih zemljiščih lastno sodnijo in lov, v Dravinji pa ribičijo, katero pa mu Jurij Lamberški, grajščak v Monsbergu krati. Dohodki znašajo 53 funtov 3 šil. in 9 vin. gotovine in desetine pšenično, od katere pa dobiva župnik Ptujski tretji del.“[2]) Potem še dotični zapisnik našteva podložnike in koliko ima vsakteri samostan odrajtovati. (Dalje prih.)

Smešnica 46. Župnik sreča nekje v Ameriki zamorca in ko vidi, da je pijan, reče mu: „Tom, ali te ni sram, o belem dnevu pa si pijan?“ „Oj“, odvrne zamorec, „sram me je že, toda kaj morem jaz za to, da mene nič ne oblije rudečica?“

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) Včeraj, dne 13. nov. pripeljali so se mil. knezoškof, dr. Mihael Napotnik, z brzovlakom iz Gradca v Maribor ter jih je verno ljudstvo potoma in še posebej v Mariboru vzprejelo z velicim, spoštljivim navdušenjem. V posameznem pa lehko poročamo o vzprejemu tako-le:

V Gradci sta mil. knezoškofa pozdravila vlč. gg. stolni dekan J. Orožen in stolni korar L. Hrg, mil. knezoškof pa so se predstavili dopoludne c. kr. namestniku, Nj. ekscelenciji baronu Kübecku.

V Spielfeldu, na slov. meji in blizo na meji lav. škofije, nagovorili so jih č. g. J.

[1]) in [2]) Izvirne listine na pergamentu v knezošk. arhivu v Mariboru.

[1]) Muchar, VIII, 483.

[2]) Rokopis v minoritskem arhivu v Ptuji.

Fleck, dekan iz Jarenine v imenu čč. gg. duhovnikov iz Št. Ilja, Spielfelda itd. in velike množice vernega ljudstva, deklice v belem oblačilu pa jim je dalo krasen šopek iz rožic slov. goric.

V Št. Ilji je čakalo mil. knezoškofa obilo vernega ljudstva s č. g. kaplanom in velicim številom belo oblečenih deklet in šolarjev. Mil. knezoškof so jim podelili sv. blagoslov iz vlaka, ki se je v tem pomikal počasi naprej.

Na Pesnici je tudi bilo več ljudi ter so isto tako prejeli sv. blagoslov od mil. knezoškofa. Tu in že od Spielfelda naprej se je slišalo veličastno streljanje.

V Mariboru: Na kolodvoru pozdravili so kapit. vikar, msg. Kosar mil. knezoškofa ter so jim predstavili c. kr. okr. glavarja, barona V. Heina, zatem pa župana iz Maribora, g. A. Nagy-ja. Le-ta gospoda sta jim pa na to predstavila gg. uradnike, ravnatelje srednjih in drugih šol itd. Mil. knezoškof so imeli za vse prijazno besedo in ljubeznjivi pogled. Gospôda pa je bila kar očarana po ljubeznjivem obnašanji mil. knezoškofa. — Na stolnem trgu, kamor so se mil. knezoškof pripeljali skozi lepo okinčane Tegetthoffove, grajske, gosposke in šolske ulice blizo tri četrt na 3. uro, pričakovala jih je obilno čč. duhovščina iz mesta in iz ostale škofije, gg. bogoslovci, učenci iz c. kr. višje realke, učenke čč. šolskih sester in nešteta tolpa vernega ljudstva. Mil. knezoškof so izstopili ter so brzih korakov se podali med čč. duhovščino in je bilo ginljivo gledati Njih prijaznost do čč. gospodov in bogoslovcev. Ljudstvo je klečé prejemalo Njih sv. blagoslov. — V stolni cerkvi je bil na to sv. blagoslov, ki so ga delili s presv. Rešnjim telesom korar stolne cerkve, veleč. g. dr. J. Križanič. Gg. bogoslovci so pri tem peli na koru in je le-to petje vidno dopadlo mil. knezoškofu pa tudi čč. duhovščini in vernemu ljudstvu, kar ga je bilo našlo prostor v cerkvi. — V škofijskem poslopji je pozdravilo deklice, kacih 6 let staro, iz zavoda čč. šolskih sester, mil. knezoškofa v vbrani besedi ter jih je prosilo sv. blagoslova za mladino, nudeč jim krasen šopek. Mil. knezoškof so vzprejeli šopek iz roke dekleta ter so na to zastopnice mladine blagoslovili, kakor so rekli, z velicim veseljem. Še enkrat so se obrnili potem mil. knezoškof do ljudstva in čč. duhovščine, kar je je bilo še v kn. šk. poslopji ter so se zahvalili jim za ljubeznjivi sprejem, potem pa so se podali v svoje novo bivališče. Ljudje pa so se razšli po časi, vsak polen veselja nad tem, da je smel biti v pričo pri tolikem veselji.

(Intronizacija) mil. knezoškofa vrši se v Mariboru v nedeljo, dne 17. novembra. Kakor slišimo, bode ob $8^1/_2$. uri dopoludne sv. meša v cerkvi sv. Alojzija v pričo mil. knezoškofa. Od todi pa pojde potem procesija po velikem trgu, skozi gosposke in šolske ulice na stolni trg in v stolno cerkev. Po tej se vrši poklonitev čč. duhovščine in ljudstva mil. knezoškofu, zatem stopijo mil. knezoškof na pridižnico in pozdravijo vse kršč. ljudstvo kot višji pastir lav. škofije. Z Njih veliko sv. mešo konča se na to sv. opravilo.

(Slovesni večer.) V slov. čitalnici v Mariboru so imeli v nedeljo slov. rodoljubi slovesni večer na čast dr. Radaj-u, namestniku deželnega glavarja. Vdeležilo se ga je nad 80 gospodov in gospá iz Maribora, Celja, Ptuja, Ormoža itd. G. vikar stolne cerkve A. Borsečnik je v lepem govoru razložil pomen odlikovanja, katero so svitli cesar naklonili g. dr. Radaj-u in le-ta se je nato zahvalil, češ, da odlikovanje ne vzprejame toliko za-se, kolikor za vse slov. ljudstvo. Živo odobravanje je bilo obema gg. govornikoma znamenje, da sta govorila vdeležencem iz srca.

(Kat. pol. društvo v Konjicah) ima dne 24. novembra popoludne ob treh zborovanje in odbor prisrčno vabi ude tega društva na obilo vdeleževanje.

(Imenovanje.) Gosp. J. pl. Scheuchenstuel, c. kr. okr. sodnik na Ptuji, postal je svétnik c. kr. deželne sodnije v Gradci in g. dr. Fr. Pekolj, pristav c. kr. okr. sodnije v Mariboru d. br., c. kr. okr. sodnik v Brdu na Kranjskem.

(Odborova skupščina) „Matice Slovenske“ bode v sredo, dne 20. novembra 1889. leta ob $5^1/_4$. uri popoludne v društveni hiši na Kongresnem trgu štv. 7.

(Nova pesmarica.) G. Gabrijel Majcen, vadni učitelj na c. kr. pripravnici, je ravnokar izdal tretji tečaj svoje zbirke slovenskih pesmi, ki je v prvi vrsti namenjena našim osnovnim šolam. Založil je knjigo g. Th. Kaltenbrunner v Mariboru, pri katerem se tudi naroča. Navzočna zbirka obsega 71 najbolj priljubljenih slovenski pesmi. Radi priznavamo, da so pesmi prav dobro odbrane, in jih bodo veseli ne samo otroci po šolah, nego tudi vesele družbe, ki rajsko petje ljubijo. Vsakej pesmi so sekirice pridjane. Knjiga stane le 30 krajcarjev, in se menda ne motimo, če rečemo, da se bo hitro priljubila in naglo širila.

(Učiteljstvo.) G. Jakob Cvirn, učitelj v Framu, je dobil zopet starostno doklado.

(Na Planini) je umrl dné 31. oktobra narodni trgovec, g. Fr. Knific. Pokojnik bil je po vsem okraji znan kot jako dobrotljiv človek, kot iskren prijatelj duhovščine in velik dobrotnik cerkvam. Naj v miru počiva!

Loterijne številke:

V Gradcu 9. nov. 1889:	80,	5, 71, 23, 30
Na Dunaju „ „	54,	59, 44, 32, 12